

लोक सेवा आयोग

नेपाल संसद सेवा, इन्जिनियरिङ्ग समूह, कम्प्युटर उपसमूह, मेसेज सञ्चालक पद र इलेक्ट्रोनिक्स एण्ड कम्प्युनिकेशन उपसमूह, नायव माईक सञ्चालक पद तथा इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग उपसमूह, नायव टेप सञ्चालक पद, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीका पदहरूको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षाको योजना (Examination Scheme)

भाग	परीक्षा	समय	प्रश्न संख्या	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
१.	लिखित	४५ मिनेट	५०	५०	२०	बस्तुगत बहुउत्तर (Multiple choice)
२.	प्रयोगात्मक	४५ मिनेट	६	५०	२५	प्रयोगात्मक
३.	अन्तर्वाता			२०		मौखिक

द्रष्टव्य

- १ परीक्षाको माध्यम भाषा अंग्रेजी वा नेपाली, अथवा अंग्रेजी र नेपाली दुवै हुन सक्नेछ ।
- २ पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठयाँशहरूबाट प्रश्न सोधिनेछन् ।
- ३ गल्ती गरेको प्रश्नोत्तरका लागि २०% अंक कट्टा गरिनेछ ।
- ४ यो पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन नियमहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महीना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधित भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
- ५ लिखित परीक्षा र प्रयोगात्मकबाट छनौट भएकाहरूलाई मात्र अन्तर्वातामा समावेश गराइनेछ ।
- ६ पाठ्यक्रम लागु हुने मिति २०६२।०।१० गते

लोक सेवा आयोग
नेपाल संसद सेवा, इन्जिनियरिङ्ग समूह, कम्प्युटर उपसमूह, मेसेज सञ्चालक पद र इलेक्ट्रोनिक्स एण्ड
कम्यूनिकेशन उपसमूह, नायव माईक सञ्चालक पद
तथा इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग उपसमूह, नायव टेप सञ्चालक पद,
राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीका पदहरुको प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

1. Computer Fundamentals

- 1.1 Computer :- Definition, History, Generation, Characteristics, Types & Applications
- 1.2 Overview of a computer system:-
 - 1.2.1 Data and data processing
 - 1.2.2 Hardware
 - 1.2.2.1 Definition of Hardware
 - 1.2.2.2 Input Unit: - Keyboard, Mouse, Scanner, etc.
 - 1.2.2.3 CPU: - Arithmetic Logic Unit (ALU), Control Unit (CU), Memory Unit (MU)
 - 1.2.2.4 Output Unit: - Monitor Printer, etc.
 - 1.2.2.5 Storage devices :- Primary & Auxiliary Memory (Floppy Disk, Hard Disk, Compact Disk, Super Disks, Zip Disks, Cartridge tape, etc)
 - 1.2.2.6 Others:- Network card, Modem, Sound card, etc.
 - 1.2.3 Software
 - 1.2.3.1 Definition & Types of Software
 - 1.2.3.2 Programming Language
 - 1.2.4 Liveware
 - 1.2.5 Firmware and Cache Memory
- 1.3 Setting & Protection of Computer Room and Computer
- 1.4 Concept of Computer Viruses and Remedies
- 1.5 Concept of Multimedia
- 1.6 IT Policy of Nepal, 2000
- 1.7 Computer Networking
 - 1.7.1 Introduction to Networking
 - 1.7.2 Types of Network like LAN, MAN, WAN
 - 1.7.3 Concept of E-mail / Internet / Extranet / Intranet

2. Operating System

- 2.1 Introduction to Operating System
- 2.2 Types of Operating System
- 2.3 Functions of Operating Systems
- 2.4 Disk Operating System (DOS)
 - 2.4.1 Introduction to DOS
 - 2.4.2 Different Versions of DOS
 - 2.4.3 Physical Structure of the disk
 - 2.4.4 Types of DOS commands
 - 2.4.5 Use of common DOS commands
 - 2.4.6 Concept of File and Directory
 - 2.4.7 Willcards and Pathname
 - 2.4.8 System files of MS-DOS and their functions
 - 2.4.9 Using AUTOEXEC.BAT and CONFIG.SYS file

- 2.5 Windows
 - 2.5.1 Introduction to GUI
 - 2.5.2 Introduction to Windows Operating System
 - 2.5.2.1 Basic Windows Elements-Desktop, My Computer, Recycle Bin, etc
 - 2.5.2.2 Starting and shutting down Windows
 - 2.5.2.3 File Management with Windows Explorer
 - 2.5.2.4 Windows applications: Notepad, WordPad, MS Paint, MS-DOS Prompt, Calculator, Character Map, Control Panel, etc
 - 2.5.2.5 Finding files of folders and saving the result
 - 2.5.2.6 Starting a program by using the Run command
 - 2.5.2.7 Changing window settings
 - 2.5.2.7.1 Adding/Removing Programs to/from start menu
 - 2.5.2.7.2 Clearing the contents of document menu
 - 2.5.2.7.3 Customizing the taskbar
 - 2.5.2.7.4 Control panel
 - 2.5.2.7.4.1 Date & Time
 - 2.5.2.7.4.2 Keyboard
 - 2.5.2.7.4.3 Mouse
 - 2.5.2.7.4.4 Multimedia
 - 2.5.2.7.4.5 Fonts
 - 2.5.2.7.4.6 Display
 - 2.5.2.7.4.7 Printer
 - 2.5.2.7.5 Creating shortcut (icons) on desktop
 - 2.5.2.7.6 System tools: - Scandisk, Disk Defragmenter, Drive Space, Backup, Format

3. Word Processing

- 3.1 Concept of Word Processing
- 3.2 Types of Word Processing
- 3.3 Introduction to MS Word
 - 3.3.1 Creating, Saving and Opening the documents
 - 3.3.2 Elements of MS Word Environment (Menu, Toolbars, Status bar, Rulers, Scrollbars, etc.)
 - 3.3.3 Copying, Moving, Deleting and Formatting Text (Font, Size, Color, Alignment, Line & paragraph spacing)
 - 3.3.4 Finding and Replacing Text
 - 3.3.5 Familiar with Devnagari Fonts
 - 3.3.6 Creating lists with Bullets and Numbering
 - 3.3.7 Creating and Manipulating Tables
 - 3.3.8 Borders and Shading
 - 3.3.9 Use of Indentation and Tab Setting
 - 3.3.10 Creating Newspaper Style documents using Column
 - 3.3.11 Inserting Header, Footer, Footnotes, Endnotes and Page Numbers, File, Page break, Section break, Graphics, Pictures, Charts, Word Art & Symbols
 - 3.3.12 Opening & Saving different types of document
 - 3.3.13 Changing Default setting of the MS-Word
 - 3.3.14 Mail Merge
 - 3.3.15 AutoCorrect, Spelling and Grammar Checking, and Thesaurus
 - 3.3.16 Security Techniques of Documents
 - 3.3.17 Concept of OLE (Object Linking & Embedding)
 - 3.3.18 Setting Page Layout, Previewing and Printing Documents

- 4 **Electronic Spreadsheet**
 - 4.1 Concept of Electronic Spreadsheet
 - 4.2 Types of Electronic Spreadsheet
 - 4.3 Organization of Excel Spreadsheet (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
 - 4.4 Introduction to MS-Excel
 - 4.4.1 Creating, Opening and Saving Work Book
 - 4.4.2 Elements of MS-Excel Environment (Menu, Toolbars, Status bar, Rulers, Scrollbars, etc)
 - 4.4.3 Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
 - 4.4.4 Familiar with Devnagari Fonts
 - 4.4.5 Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number and Protection)
 - 4.4.6 Formatting Rows, Column and Sheets
 - 4.4.7 Using Formula-Relative Cell and Absolute Cell Reference
 - 4.4.8 Using basic Functions
 - 4.4.9 Generating Series
 - 4.4.10 Changing default option of the MS-Excel
 - 4.4.11 Sorting and Filtering Data
 - 4.4.12 Summarizing Data with Sub Totals
 - 4.4.13 Creating Chart
 - 4.4.14 Inserting Header and Footer
 - 4.4.15 Spell Checking
 - 4.4.16 Importing from and Exporting into other Formats
 - 4.4.17 Page Setting, Previewing and Printing
 - 5 **Database System**
 - 5.1 Introduction to Data, Database and DBMS
 - 5.2 Basic Concept of Tables, Fields, Records, Relationships and Indexing
 - 5.3 Introduction to Ms-Access
 - 5.3.1 Data Types
 - 5.3.2 Creating and Tables Formatting & Validating Field Data
 - 5.3.3 Creating & Using Simple Queries
 - 6 **Presentation System**
 - 6.1 Introduction to Power Point
 - 6.1.1 Creating, Opening & Saving Slides
 - 6.1.2 Formatting Slides
 - 6.1.3 Slide show
-

लोक सेवा आयोग

नेपाल संसद सेवा, इन्जिनियरिङ्ग समूह, कम्प्युटर उपसमूह, मेसेज सञ्चालक पद र इलेक्ट्रोनिक्स एण्ड कम्प्युनिकेशन उपसमूह, नायव माईक सञ्चालक पद तथा इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग उपसमूह, नायव टेप सञ्चालक पद, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीका पदहरूको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग १ – लिखित परीक्षा

- १) समय :- ४५ मिनेट
- २) प्रश्न संख्या :- ५० वटा
- ३) प्रश्नहरूको किसिम :- वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)
- ४) पूर्णाङ्क :- ५०
- ५) उत्तीर्णाङ्क :- २०
- ६) प्रश्नभार (Weightage) :- प्रति प्रश्न १ अंकको दरले $५० \times १ = ५०$ अंक
- ७) पाठ्यक्रममा रहेका पाठ्यांशहरूबाट देहाय अनुसार प्रश्नहरू सोधिने छन् :-

Course Unit	Topics	Number of Questions
1	Computer Fundamental	12
2	Operating System	10
3	Word Processing	10
4	Electronic Spreadsheet	10
5	Database System	5
6	Presentation System	3
	Total	50

द्रष्टव्य :- गल्ती गरेको प्रश्नोत्तरका लागि २० प्रतिशत अंक कटौत गरिनेछ ।

भाग – २ प्रयोगात्मक परीक्षा

- १) समय :- ४५ मिनेट
- २) प्रश्न संख्या :- ६ वटा (सवै अनिवार्य)
- ३) पूर्णाङ्क :- ५०
- ४) उत्तीर्णाङ्क :- २५
- ५) प्रश्नको निर्माण, प्रश्नभार (Weightage) र समयको विवरण :-

S.No.	Topics	Marks	Time (Minutes)
1.	English Typing	5	5
2.	Devnagari Typing	5	5
3.	MS-Word	15	35
4.	MS-Excel	15	
5.	MS-Access	5	
6.	MS-Power Point	5	
	Total	50	45

६ (क) English Typing Skill Test को लागि २२५ शब्दहरू भएको एउटा Text टाईपको लागि दिइनेछ र मूल्यांकन देहाय अनुसार गरिनेछ :-

८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ० अंक
८ वा सो भन्दा बढी र १६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- १ अंक
१६ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- २ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र ३२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ३ अंक
३२ वा सो भन्दा बढी र ४० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ४ अंक
४० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ५ अंक

६ (ख) देवनागरी Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरू भएको एउटा Text टाईपको लागि दिइनेछ र मूल्यांकन देहाय अनुसार गरिनेछ :-

७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ० अंक
७ वा सो भन्दा बढी र १४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- १ अंक
१४ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- २ अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ३ अंक
२८ वा सो भन्दा बढी र ३५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ४ अंक
३५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) वापत	- ५ अंक

Formula for calculation of correct word/minute:

$$\text{Correct words/minute} = (\text{Total words typed} - \text{wrong words})/5$$

Note :-

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि परीक्षामा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text संग भिडाई चेक गरिनेछ । तत्पश्चात माथि उल्लेखित Criteria बमोजिम अंक दिइने छ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाईप नगरेको पाईएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन ।